

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN-2020-603

25.8.2020

AmTrust International Underwriters Ltd.

Livsforsikring/uføredokument/pensjon

Betalingsforsikring – selvmord – sinnslidelse – dødsrisikodekningen livsforsikring etter fal. § 13-8 ?

Forsikrede (f. 1964) var fra januar 2017 omfattet av en betalingsforsikring med dekning for bl.a. død. Forsikrede begikk selvmord i januar 2019. Saken reiste spørsmål om dødsrisikodekningen måtte anses som en livsforsikring. Hvis ikke reiste saken spørsmål om vilkårene for unntak for selvmord som følge av sinnslidelse kom til anvendelse. Etter en helhetsvurdering av rettskildene konkluderte nemnda med at den aktuelle dødsrisikodekningen måtte betegnes som en livsforsikring i forsikringsavtalelovens forstand, med den konsekvens at den preseptoriske vernebestemmelsen i fal. § 13-8 andre ledd kom til anvendelse. Dette innebar at selskapet ikke kunne avslå krav som følge av selvmord som fant sted mer enn et år etter etableringen. Klager ble gitt medhold.

Saksfremstilling

Forsikrede (f. 1964) var fra 24.1.17 omfattet av en betalingsforsikring med dekning for bl.a. død. Forsikrede begikk selvmord i januar 2019 og dødsboet (klager)fremmet 12.6.19 krav om ytelser under en betalingsforsikring for en restgjeld på ca. kr 185 000. I brev datert 19.6.19 ber selskapet om opplysninger for å vurdere om selvmordet var en følge av sinnslidelse. Selskapet viste i denne forbindelse til vilkårenes pkt. 5.2 og fal. § 13-8 første ledd.

Det foreligger i saken ingen opplysninger om selvmordet utover at det er enighet mellom partene om at forsikrede tok sitt eget liv. Av legejournalene fremgår imidlertid bl.a. at forsikrede hadde diagnosen HIV/aids siden 2008 og at han var deprimert. Dette beskrives nærmere bl.a. i journalnotater fra 2018, jf. bl. a. november og desember. Av notat 24.9.18 fremgår "psykisk ubalanse krisereaksjon" og HIV som henvisningsårsak.

Det viste seg i praksis vanskelig å få ut sykejournalene fra det aktuelle sykehus og selskapet valgte 24.9.19 å avslå fremsatt krav. Selskapet begrunnet avslaget med at selvmordet sannsynligvis skyldtes sinnsforvirring. Det informeres i avslaget om klagemulighetene. Etter mottak av legejournalene 22.10.19, opprettholdt selskapet avslaget med samme begrunnelse 5.11.19.

Klage ble innsendt FinKN 6.11.19. Sekretariatet har under klagebehandlingen bedt selskapet vurdere om avtalens dødsrisikodekning må anses som livsforsikring etter fal. § 13-8 andre ledd.

Det siteres fra aktuelle vilkår datert 1.9.16:

Forsikringstiden:

Forsikringen gjelder i 36 måneder fra datoen Forsikringstaker har registrert Tilmeldingen, under forutsetning av at premien er betalt og Forsikringsselskapet har overtatt ansvaret i henhold til Forsikrings-avtalen. Forsikringen opphører automatisk å gjelde ved utløpet av Forsikringstiden.

4.1 FORSIKRING VED DØDSFALL

4.1.1 Vilkår for erstatning

Med de begrensninger som følger av de øvrige bestemmelsene i forsikringsvilkårene betaler Forsikringsselskapet ytelse som beskrevet i punkt 4.1.2 dersom Forsikrede dør i Forsikringstiden.

5. GENERELLE UNNTAK FRA FORSIKRINGSDEKNING

Følgende unntak gjelder for forsikringsdekningen som beskrevet i punkt 4.

5.2

Forsikringsselskapet svarer ikke for dødsfall, arbeidsuførhet eller sykehusinnleggelse som følge av selvmord eller forsøk på selvmord som følge av sinnslidelse, jf. Fal § 13-8, 1.ledd.

11.4 FORELDELSE AV KRAV

Dersom Forsikrede ikke har anlagt sak eller krevd nemndbehandling innen 6 måneder regnet fra den dag Forsikringsselskapet skriftlig meddelte Forsikrede at det avslår krav på dekning og samtidig minnet Forsikrede om fristen for å reise sak, dens lengde og følgen av at den oversittes, er kravet foreldet, jf. FAL §§ 18-5 og 20-1.

Krav foreldes også etter 3 år fra det tidspunkt Forsikrede fikk kunnskap om at Forsikrede har et krav mot forsikringsselskapet, jfr. bestemmelsene i FAL § 18-6.

Klager har i det vesentlige anført at dødsrisikodekningen må anses som en livsforsikring etter fal. og at selskapet dermed ikke kan avslå krav som følge av selvmord som finner sted mer en ett år etter etableringen. Nemndas avgjørelse 2011-022 gjelder et annet spørsmål og har ingen betydning i forhold til foreliggende spørsmål. Uansett anføres det at selvmordet ikke skyldtes en sinnslidelse og at selskapet dermed heller ikke kan påberope vilkårenes pkt. 5.2. Det anføres konkret at forsikrede døde som følge av en tyngde i depresjonen forårsaket av legemiddel Keppra og ikke av forsikredes egen sinnstilstand, jf. læren om betydningen av samvirkende faktorer, se Høyesteretts dom i Rt. 2000 s. 915.

Selskapet har i det vesentlige anført at unntaket i vilkårenes pkt. 5.2 kommer til anvendelse. Det fremgår av legejournalene at forsikrede slet med depresjon og det er således grunnlag for å anføre at selvmordet skyldtes en sinnslidelse. Som støtte for dette standpunkt vises det til nemndas avgjørelse 2017-450. Selskapet avviser at dødsrisikodekningen må anses som livsforsikring etter fal. § 13-8 andre ledd. Leses vilkårene i sammenheng fremgår det bl.a. av vilkårenes henvisning til ulike bestemmelser i fal., jf. §§ 13-8 første ledd, og 18-5, at forsikringen ikke er ment å være en livsforsikring. Fal. § 13-8 andre ledd kommer således ikke til anvendelse.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Saken reiser spørsmål om avtalens dødsrisikodekning må anses som livsforsikring etter fal. § 13-8 andre ledd slik at selskapet ikke kan avslå fremsatt krav med henvisning til unntaket for selvmord.

Det er ikke fremlagt opplysninger i saken om selve selvmordet. Med bakgrunn i de fremlagte legejournaler har nemnda ingen merknader til selskapets standpunkt om at selvmordet mest sannsynlig skyldes depresjon og at dette må anses som en sinnslidelse, jf. unntaksbestemmelsen og fal. § 13-8 første ledd.

Spørsmålet er om den preseptoriske vernebestemmelsen i fal. § 13-8 andre ledd kommer til anvendelse. Dette vil være avhengig av om dødsrisikodekningen anses som en livsforsikring.

Selskapet har anført at forsikringen ikke er ment å være en livsforsikring.

Betalingsforsikringsavtalen har ulike dekninger, bl.a. dekning for død. Dødsrisikodekningen gjelder generelt og er ikke bare knyttet til ulykkeskadene. Avtalen tegnes kun for tre år. Det forhold at avtalen er tidsbegrenset til tre år, tilsier imidlertid ikke alene at forsikringen ikke kan være "livsforsikring" etter fal., jf. fal. § 12-6.

Forsikringsavtalelovens (fal.) egne definisjoner i §§ 1-2 og 10-2 løser ikke spørsmålet om dødsrisikodekningen må anses å være en livsforsikring. Etter fal. § 10-1 tredje ledd avgjør Kongen i tvilstilfeller om en forsikring er en personforsikring, og om det foreligger livsforsikring eller annen personforsikring. Kompetansen er delegert til Finansdepartementet, men denne forskriftshjemmelen er ikke benyttet.

Spørsmålet er omtalt i forarbeidene til fal. § 1-1, NOU 1983:56 s. 44. Her heter det at:

Utvalget har ikke gitt noen definisjon av disse forsikringsformene. Erfaringsmessig har det vist seg svært vanskelig og gi en klar og uttømmende definisjon av begrepene, og det er neppe heller nødvendig av hensyn til praktiseringen av loven. Gjennom teori og praksis har det utkrystallisert seg visse trekk som karakteriserer "livsforsikring", "ulykkesforsikring" og "sykeforsikring", og disse vil i alminnelighet gi tilstrekkelig veiledning.

Det som karakteriserer livsforsikring er at den gir dekning mot dødsrisiko i en avtalt forsikringstid. I tilknytning til dødsrisikodekningen gis det ofte også en invaliditetsdekning, (...).

Nemnda finner etter en helhetsvurdering av nevnte rettskilder og vilkårene at den aktuelle dødsrisikodekningen må betegnes som en livsforsikring i forsikringsavtalelovens forstand, med den konsekvens at den preseptoriske vernebestemmelsen i fal. § 13-8 andre ledd får anvendelse. Dette innebærer at selskapet ikke kan avslå krav som følge av selvmord som finner sted mer enn et år etter etableringen.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Klager gis medhold.

Ved behandlingen deltok Kaja de Vibe Malling (leder), Gro Farestvedt (selskapsrepresentant), Paal Bjønness (forbrukerrepresentant).